

mik, jordskorpens fysiske data, tektonik, jordmagnetisme og jordelektricitet). Derimod er hverken atmosfærens eller hydrosfærens geofysik medtaget. Bogen er velskrevet og meget nøgtern i sine betragtninger over en hel række af disse processer, hvorom der er diskussion (månens oprindelse, bjergkædedannelsens årsager etc.) og kan derfor anbefales ikke blot studenter, men også andre interesserede.

Kaj Hansen.

Geographische Gesellschaft in Wien: Physisch-geographische Studien. Festschrift zur Vollendung des 60. Lebensjahres von Hans Spreitzer. Særtryk fra »Mitteilungen der Geogr. Gesell. Wien«: Vol. 99, s. 109—244 (1957) og vol. 100, s. 5—143 (1958); trykt i 1958 hos Ferdinand Berger i nypaginering, ialt 279 s., med figurer og fotos, en løs planche bag i bogen. 17 × 24,5 cm.

En kreds af geografer, især fra Østrig, hyldede i 1957—58 professor Hans Spreitzer ved Wiens Universitet ved hjælp af denne samling af artikler. Professoren omtales i indledningen således, at man får et godt indtryk af hans arbejde inden for den fysiske geografi. Ved videre læsning i festskriftet blottes en særhed ved geografi, nemlig tendensen til isolation. Forskere danner separate grupper, der sammensmedes af et bestemt hovedsprog. Anmelderen må bekende, at hans forkundskab til »Wienkredsen« var ringe, men at det var værdifuldt at stifte dens bekendtskab. Pladsen tillader ikke en gennemgang af alle artiklerne (18), som mest behandler geomorfologiske emner fra Alperne og andre bjergegne (Gobi, Persien, Peru m. m.). Formen er traditionel og deskriptionerne overvejende kvalitative. Hvis man tager en stikprøve, f. eks. Hans Kinzl: »Die Dünen in der Küstenlandschaft von Peru«, bekræftes man i sin hypotese om hovedsprogenes isolerende effekt. Kinzl's omtale af det klassiske område er mere en demonstration af et pragtfuldt landskab og dets morfologiske problemer end en udredning. Man kunne ønske, at han havde kendt H. J. Finkel's grundige analyse af barchanerne på Pampa la Joya (trykt i 1959 i Jour. Geol.); idag virker Kinzl's artikel desværre umoderne. Andre artikler, f. eks. H. Bobek: »Gelanken über das logische System der Geographie« har stor aktualitet.

Den, som ønsker at kende geomorfologiens stade, anbefales at kigge i dette festskrift.

Hans Kuhlman.

Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab 1742—1942. Samlinger til Selskabets Historie III. Udarbejdet af Asger Lomholt. Ejnar Munksgaard. København 1960. 20 × 25 cm. 584 sider.

For kundskaben om dansk lærdomshistorie er arkivar Asger Lomholts store værk om Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskabs historie af betydelig interesse. I sidste bind findes en redegørelse for en række af de større opgaver, selskabet har løst indtil ca. 1850, og der er i denne sammenhæng grund til at fremhæve, at man netop i denne periode varetog en række grundlæggende geografiske og geofysiske opgaver, således Niels Horrebows, Eggert Olafsens og Biarne Povelsens rejser gennem Island 1749—1751 og 1752—1757, udgivelsen af resultaterne fra F. L. Nordens rejse til Ægypten og Nubien 1737—1738 samt organisationen af meteorologiske observationer forskellige steder i riget og en række undersøgelser